

Μεθοδολογία Έρευνας και Συγγραφής Εργασιών
2023-24 – Εαρινό Εξάμηνο

Ερωτηματολόγια - συνεντεύξεις: ένας κρίσιμος παράγοντας στην επιτυχία της έρευνας

Στηρίζεται μερικώς σε υλικό του Νίκου Ανδρεαδάκη, επίκουρου καθηγητή
Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Νίκος Αντωνιάδης
Εαρινό εξάμηνο 23-24

ΟΡΙΣΜΟΣ

-
- ◆ Ερωτηματολόγιο: σύνολο γραπτών (ή σε ηλεκτρονική μορφή) ερωτήσεων σχετικών με ένα πρόβλημα
  - ◆ Απευθύνεται με τον ίδιο τρόπο στα υποκείμενα του δείγματος με σκοπό να συγκεντρώσει τις αναγκαίες πληροφορίες.
  - ◆ Ερωτήσεις: γνώμες, απόψεις, αντιλήψεις, στάσεις, αξίες, συμπεριφορές, γνώσεις, ενδιαφέροντα, προτιμήσεις, προσδοκίες, συναισθήματα, κ.λπ.
  - ◆ Σύνταξη και εφαρμογή:
    - πολύ δύσκολη υπόθεση
    - τεράστια επίδραση στην ποιότητα των δεδομένων
    - είδος ερωτήσεων, διατύπωση, σαφήνεια, σειρά, έκταση ερωτηματολογίου, ...

ΕΙΔΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ
(με βάση το περιεχόμενο)

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΝΩΣΕΩΝ –
ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ**

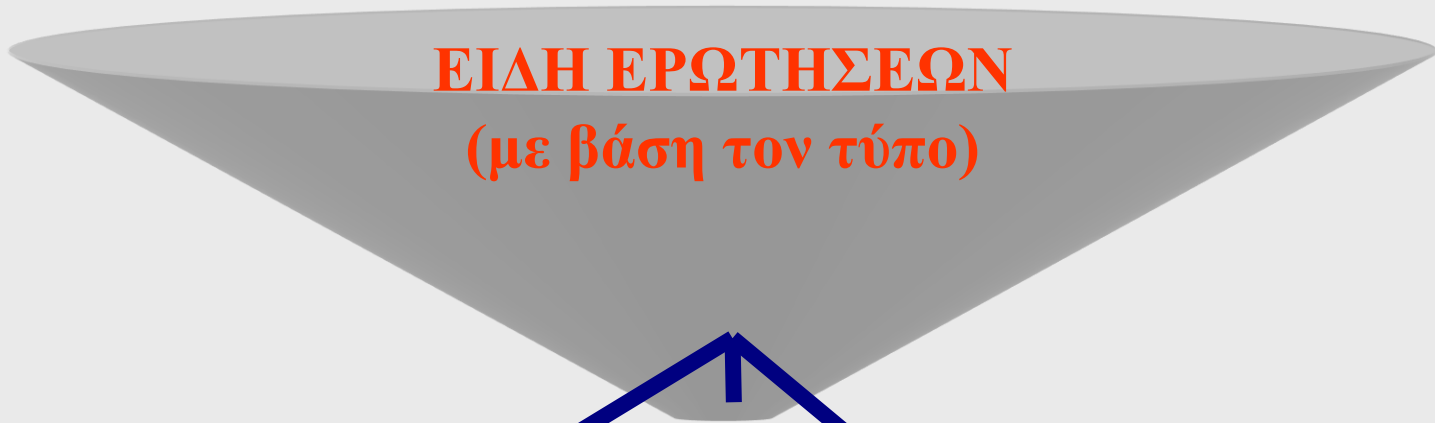
**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
«ΠΡΟΠΟΝΗΣΗΣ»**

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΝΩΜΩΝ -
ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ**

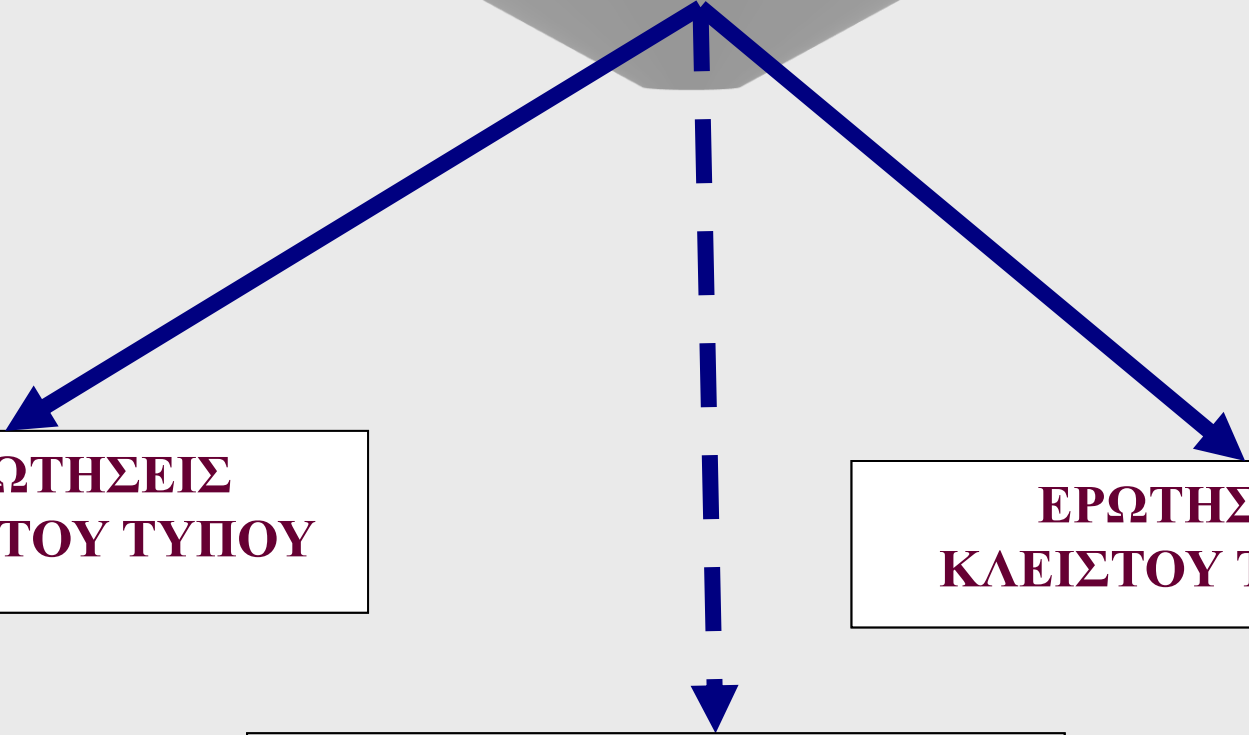
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ «ΠΑΓΙΔΕΣ»

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΔΙΗΘΗΤΙΚΕΣ Ή ΦΙΛΑΤΡΟ**

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ Ή
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ**

ΕΙΔΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ
(με βάση τον τύπο)

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ**

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ**

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ**

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ (με βάση τον τύπο)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ
ΙΕΡΑΡΧΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΣΤΗΝ
ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΡΙΘΜΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ
ΑΛΛΗΛΟΑΠΟΚΛΕΙΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΗ
ΑΛΛΗΛΟΑΠΟΚΛΕΙΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΣΤΗΝ
ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΡΙΘΜΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΟΛΕΣ
ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ
ΙΕΡΑΡΧΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΗ
ΑΛΛΗΛΟΑΠΟΚΛΕΙΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΑΡΙΘΜΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ
ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΤΙΚΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ

1η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Ποια κριτήρια χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή;

ή ορθότερα

Ποια είναι τα σημαντικότερα κριτήρια που χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή;

.....

.....

.....

.....

.....

2η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Ποιο κριτήριο χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή;

ή ορθότερα

Ποιο είναι το σημαντικότερο κριτήριο που χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή;

.....

.....

3η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Ποιο κριτήριο χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή; (Σημειώστε ένα μόνο κριτήριο, βάζοντας ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι)

ή ορθότερα

Ποιο είναι το σημαντικότερο κριτήριο που χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή; (Σημειώστε ένα μόνο κριτήριο, βάζοντας ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι)

☐ Ενδιαφέρον για το μάθημα	☐ Εργασίες που πραγματοποιεί στο σπίτι
☐ Συμμετοχή στο μάθημα	☐ Μεθοδικότητα
☐ Επίδοση στα προφορικά	☐ Κατανόηση του μαθήματος
☐ Επίδοση στα γραπτά	☐ Κριτική σκέψη
☐ Συνέπεια στις υποχρεώσεις	☐ Τρόπο έκφρασης
☐ Δημιουργικότητα	☐ Επιχειρήματα που χρησιμοποιεί
☐ Προσπάθεια που καταβάλλει	☐ Συνολική δραστηριότητα στο σχολείο
☐ Πρωτοβουλίες που αναπτύσσει	☐ Συνεργασία με το δάσκαλο/α
☐ Εργασίες που πραγματοποιεί στο σχολείο	☐ Συνεργασία με τους συμμαθητές
☐ Κάτι άλλο. Τι;	

4η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

♦ Ποια κριτήρια χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή; (Μπορείτε να επιλέξετε όσα κριτήρια θέλετε, βάζοντας ✓ στα αντίστοιχα κουτάκια)

- ♦ Ενδιαφέρον για το μάθημα
- ♦ Συμμετοχή στο μάθημα
- ♦ Επίδοση στα προφορικά
- ♦ Επίδοση στα γραπτά
- ♦ Συνέπεια στις υποχρεώσεις
- ♦ Δημιουργικότητα
- ♦ Προσπάθεια που καταβάλλει
- ♦ Πρωτοβουλίες που αναπτύσσει
- ♦ Εργασίες που πραγματοποιεί στο σχολείο
- ♦ Κάτι άλλο. Τι; .....
- Εργασίες που πραγματοποιεί στο σπίτι
- Μεθοδικότητα
- Κατανόηση του μαθήματος
- Κριτική σκέψη
- Τρόπο έκφρασης
- Επιχειρήματα που χρησιμοποιεί
- Συνολική δραστηριότητα στο σχολείο
- Συνεργασία με το δάσκαλο/α
- Συνεργασία με τους συμμαθητές

5η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

♦ **Ποια κριτήρια χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή;** (Μπορείτε να επιλέξετε έως τρία το πολύ κριτήρια, βάζοντας ✓ στα αντίστοιχα κουτάκια)

ή ορθότερα

♦ **Ποια είναι τα σημαντικότερα κριτήρια χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή;** (Μπορείτε να επιλέξετε έως τρία το πολύ κριτήρια, βάζοντας ✓ στα αντίστοιχα κουτάκια)

♦ ☐ Ενδιαφέρον για το μάθημα	☐ Εργασίες που πραγματοποιεί στο σπίτι
♦ ☐ Συμμετοχή στο μάθημα	☐ Μεθοδικότητα
♦ ☐ Επίδοση στα προφορικά	☐ Κατανόηση του μαθήματος
♦ ☐ Επίδοση στα γραπτά	☐ Κριτική σκέψη
♦ ☐ Συνέπεια στις υποχρεώσεις	☐ Τρόπο έκφρασης
♦ ☐ Δημιουργικότητα	☐ Επιχειρήματα που χρησιμοποιεί
♦ ☐ Προσπάθεια που καταβάλλει	☐ Συνολική δραστηριότητα στο σχολείο
♦ ☐ Πρωτοβουλίες που αναπτύσσει	☐ Συνεργασία με το δάσκαλο/α
♦ ☐ Εργασίες που πραγματοποιεί στο σχολείο	☐ Συνεργασία με τους συμμαθητές
♦ ☐ Κάτι άλλο. Τι;	

6η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Ποια κριτήρια χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή και με ποιο βαθμό σημασίας; (Σημειώστε για καθένα κριτήριο ξεχωριστά, βάζοντας ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι)

Αυτό το κριτήριο είναι για μένα:

Αξιολογώ:

	Πολύ Σημαντικό	Αρκετά Σημαντικό	Μικρής σημασίας	Τελείως ασήμαντο
Ενδιαφέρον για το μάθημα				
Συμμετοχή στο μάθημα				
Επίδοση στα προφορικά				
Επίδοση στα γραπτά				
Συνέπεια στις υποχρεώσεις				
Δημιουργικότητα				
Προσπάθεια που καταβάλλει				
Πρωτοβουλίες που αναπτύσσει				
Εργασίες που πραγματοποιεί στο σχολείο				
Εργασίες που πραγματοποιεί στο σπίτι				
Μεθοδικότητα				
Κατανόηση του μαθήματος				
Κριτική σκέψη				
Τρόπο έκφρασης				
Επιχειρήματα που χρησιμοποιεί				
Συνολική δραστηριότητα στο σχολείο				
Συνεργασία με το δάσκαλο/α				
Συνεργασία με τους συμμαθητές				
Κάποιο άλλο. Ποιο;				

7η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Ποια κριτήρια χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή και με ποια σειρά σημαντικότητας; (ιεραρχείστε όλα κριτήρια, βάζοντας τον αριθμό 1 στο πιο σημαντικό, τον αριθμό 2 στο αμέσως επόμενο κ.λπ.)

- Ενδιαφέρον για το μάθημα
- Συμμετοχή στο μάθημα
- Επίδοση στα προφορικά
- Επίδοση στα γραπτά
- Συνέπεια στις υποχρεώσεις
- Δημιουργικότητα
- Προσπάθεια που καταβάλλει
- Πρωτοβουλίες που αναπτύσσει
- Εργασίες που πραγματοποιεί στο σχολείο
- Κάτι άλλο. Τι; .....
- Εργασίες που πραγματοποιεί στο σπίτι
- Μεθοδικότητα
- Κατανόηση του μαθήματος
- Κριτική σκέψη
- Τρόπο έκφρασης
- Επιχειρήματα που χρησιμοποιεί
- Συνολική δραστηριότητα στο σχολείο
- Συνεργασία με το δάσκαλο/α
- Συνεργασία με τους συμμαθητές

8η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Ποια είναι τα σημαντικότερα κριτήρια που χρησιμοποιείτε για να αξιολογήσετε ένα μαθητή και με ποια σειρά σημαντικότητας; (επιλέξτε αρχικά έως 4 το πολύ κριτήρια και στη συνέχεια να τα ιεραρχήσετε, βάζοντας τον αριθμό 1 στο πιο σημαντικό, τον αριθμό 2 στο αμέσως επόμενο κ.λπ.)

- Ενδιαφέρον για το μάθημα
- Συμμετοχή στο μάθημα
- Επίδοση στα προφορικά
- Επίδοση στα γραπτά
- Συνέπεια στις υποχρεώσεις
- Δημιουργικότητα
- Προσπάθεια που καταβάλλει
- Πρωτοβουλίες που αναπτύσσει
- Εργασίες που πραγματοποιεί στο σχολείο
- Κάτι άλλο. Τι; .....
- Εργασίες που πραγματοποιεί στο σπίτι
- Μεθοδικότητα
- Κατανόηση του μαθήματος
- Κριτική σκέψη
- Τρόπο έκφρασης
- Επιχειρήματα που χρησιμοποιεί
- Συνολική δραστηριότητα στο σχολείο
- Συνεργασία με το δάσκαλο/α
- Συνεργασία με τους συμμαθητές

Ερωτήσεις κλειστού τύπου

- Απαιτούν λίγο χρόνο
- Τα δεδομένα είναι εύκολα επεξεργάσιμα

ΑΛΛΑ

- Ίσως οι απαντήσεις δεν είναι πλήρεις
- Μπορεί να είναι παραπλανητικές
- Ο χρήστης μπορεί να θεωρήσει ότι κατευθύνεται

Ερωτήσεις ανοικτού τύπου

- Δεν δημιουργείται αίσθηση χειραγώγησης
- Ελεύθερη έκφραση λόγου
- Μπορεί να προκύψουν δεδομένα που δεν προβλέφθηκαν αρχικά

ΑΛΛΑ

- Περισσότερο χρονοβόρες
- Πιθανή προσέλκυση άχρηστης πληροφορίας
- Περισσότερη προσπάθεια από το χρήστη

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ (1/3)

◆ Όχι ερωτήσεις που ζητούν πολλές πληροφορίες ταυτόχρονα

➤ «Πιστεύετε ότι η τηλεόραση είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος ψυχαγωγίας και μόρφωσης;»

➤ «Ο εκπαιδευτικός πρέπει να θέτει στόχους στη διδασκαλία και να τους κοινοποιεί στους μαθητές;»

◆ Όχι ερωτήσεις με διπλή άρνηση

➤ «Πιστεύετε ότι δεν υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που δε θα καταλάβαιναν τη φράση “ασφαλές σεξ”;»

➤ «Δε συμφωνώ ότι δεν πρέπει να δείχνουμε τα συναισθήματά μας στους άλλους»

➤ «Δεν πηγαίνω να κοιμηθώ αν δεν έχω διαβάσει τα μαθήματά μου»

➤ Δε θέλω να πηγαίνω στο σχολείο τις μέρες που δεν έχω διαβάσει τα μαθήματά μου»

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ (2/3)

-
- ◆ Ακριβείς έννοιες των όρων των όρων που χρησιμοποιούνται
    - «Ποια είναι η αξία του σπιτιού σας;»
    - «Οι πλούσιοι κτίζουν μεγάλα σπίτια»
    - «Ο ενοχλητικός μαθητής πρέπει να τιμωρείται;»
    - «Πόσο καλό είναι το πτυχίο του Τμήματος σας;»
    - «Οι εκδηλώσεις φιλοφρονήσεων σας ενοχλούν;»
  - ◆ Αποφυγή ερωτήσεων με καθοδήγηση ή συναισθηματική φόρτιση
    - «Είστε υπέρ των συσκευών *Android* ή των συσκευών της *Apple*, οι οποίες έχουν το πλεονέκτημα ότι είναι ένα κλειστό σύστημα στον απόλυτο έλεγχο του κατασκευαστή;»
    - «Θα συμφωνούσατε ότι η μαθητοκεντρική μέθοδος είναι καλύτερη από τη δασκαλοκεντρική;»
    - «Ξέρεις τι σημαίνει η φράση “ασφαλές σεξ”;»

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ (3/3)

- ◆ **Να αποφεύγονται ερωτήσεις που οδηγούν σε «φορτισμένες» απαντήσεις**

➤ *«Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το ξύλο για να συμμορφώσετε τους μαθητές σας;»*

➤ *«Αντιγράφετε στις εξετάσεις;»*

➤ *«Με κάθε ευκαιρία χρησιμοποιώ σωματικές ποινές»*

- ◆ **Η απάντηση που ζητείται στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου πρέπει να είναι σχετικά σύντομη**

➤ *«Τι γνώμη έχετε για τους σημερινούς νέους;»*

➤ *«Πώς θα ήθελες να είναι οι γονείς σου;»*

➤ *«Τι γνώμη έχετε για τον τρόπο που διασκεδάζουν οι σημερινοί νέοι;»*

➤ *«Μπορείτε να γράψετε όλα όσα ξέρετε για το AIDS;»*

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

**Α. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΟΥ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΙΑΤΥΠΩΣΗΣ ΤΩΝ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ**

**Β. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ
ΜΟΡΦΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ**

**Γ. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΟΥ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ**

**Ε. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ –
ΣΥΝΟΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ**

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

- ◆ Είναι η ερώτηση αναγκαία; Σε τι ακριβώς χρησιμεύει; Μήπως ζητάει κάτι το ασήμαντο ή τετριμμένο; Μήπως η ζητούμενη πληροφορία είναι καταγεγραμμένη σε άλλη πηγή;
- ◆ Η ερώτηση είναι σύντομη, κατανοητή, ξεκάθαρη; Είναι προσαρμοσμένη στις γλωσσικές ικανότητες των εξεταζομένων; Μήπως το λεξιλόγιο ή η συντακτική δομή της ερώτησης δεν ανταποκρίνονται στο αντιληπτικό-μορφωτικό επίπεδο των εξεταζομένων; Αφήνει περιθώρια για παρερμηνείες; Μήπως περιλαμβάνει ασαφείς λέξεις ή φράσεις; Οι όροι επιδέχονται μια και μοναδική ερμηνεία;
- ◆ Έχουν οι εξεταζόμενοι τις απαιτούμενες πληροφορίες για να απαντήσουν; (ιδιαίτερα σημαντικό σε θέματα τεχνολογίας)
- ◆ Μήπως κωλύονται για κάποιο λόγο να απαντήσουν;
- ◆ Μήπως είναι καλύτερα να διατυπωθεί η ερώτηση με ένα πιο απρόσωπο-πλάγιο τρόπο παρά με ένα προσωπικό-ευθύ τρόπο;

B. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

- ◆ Ποιος τύπος απάντησης, ο ανοικτός ή ο κλειστός, είναι ο πλέον κατάλληλος για τη συγκεκριμένη ερώτηση; Ο τύπος που επιλέχθηκε είναι ο καταλληλότερος για το είδος των ζητούμενων πληροφοριών; Οι κατηγορίες απάντησης είναι επαρκείς, εύκολες και ομοιόμορφες για τον επιδιωκόμενο στόχο της ερώτησης;
- ◆ Αν επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί μια ερώτηση ανοικτού τύπου, η απάντησή της προβλέπεται να είναι αρκετά σύντομη;
- ◆ Όταν χρησιμοποιείται μια ερώτηση κλειστού τύπου, ποια είναι η πιο κατάλληλη κλιμάκωση των επιλογών με βάση την πρόθεση του ερευνητή; (μια επιλογή, πολλαπλές επιλογές, διαβάθμιση, ιεράρχηση, κ.λπ.)
- ◆ Όταν χρησιμοποιείται μια ερώτηση κλειστού τύπου με πολλές επιλογές, οι επιλογές καλύπτουν όλες τις πιθανές περιπτώσεις; Μήπως υπάρχει μεταξύ τους κάποια επικάλυψη; Μήπως πρέπει να τοποθετηθεί στο τέλος η επιλογή «Κάτι άλλο. Τι; ...»

Γ. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

- ◆ Είναι οι ερωτήσεις στη σωστή λογική και ψυχολογική σειρά; Μήπως οι ερωτήσεις που αναφέρονται στο ίδιο θέμα θα πρέπει να είναι συγκεντρωμένες, ξεκινώντας από τις γενικότερες και καταλήγοντας στις ειδικότερες; Μήπως είναι προτιμότερο το ερωτηματολόγιο να αρχίζει με γενικότερες και εύκολες ερωτήσεις για να νοιώσει ο εξεταζόμενος άνεση και σιγουριά;
- ◆ Μήπως η απάντηση που δίνεται σε μια συγκεκριμένη ερώτηση επηρεάζεται από τις απαντήσεις που έχουν δοθεί σε προηγούμενες ερωτήσεις;
- ◆ Μήπως τα προσωπικά στοιχεία των εξεταζομένων θα πρέπει να καταχωρηθούν στο τέλος του ερωτηματολογίου ή την αρχή;
- ◆ Μήπως οι ερωτήσεις «παγίδες» θα πρέπει να είναι διάσπαρτες στο εσωτερικό του ερωτηματολογίου;

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

◆ Σύντομο και ευπαρουσίαστο.

- Το πολυσέλιδο αποθαρρύνει
- Η κακή αισθητική προδιαθέτει αρνητικά

◆ Αριθμός ερωτήσεων: δεν υπάρχει σταθερό κριτήριο.

- ενδιαφέρον του θέματος
- τύποι ερωτήσεων
- τρόπος χορήγησης
- διαθέσιμος χρόνος

◆ Μέγεθος ερωτηματολογίου:

Αντικρουόμενες παράμετροι

πλήρης κάλυψη

χρόνος που διατίθεται

◆ Συνοδευτική επιστολή

Ε. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

- ◆ **Ιδιαίτερα σημαντικό**
- ◆ **Επικοινωνία ερευνητή – ερωτώμενου**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- *Ταυτότητα ερευνητή (ίδρυμα, θέση, όνομα, τηλ., e-mail, κ.λπ.)*
  - *Σκοπός και στόχοι της έρευνας*
  - *Σημαντικότητα της έρευνας (σημασία, χρησιμότητα, αξιοποίηση πληροφοριών, κ.λπ.)*
  - *Ανωνυμία ερωτηματολογίου*
  - *Παράκληση για τη συμπλήρωση (απάντηση όλων των ερωτήσεων, ιδιαίτερα των ανοικτών, επανέλεγχος ερωτήσεων, κ.λπ.)*
  - *Υπευθυνότητα στη συμπλήρωση (ειλικρίνεια, ελευθερία απόψεων, κ.λπ.)*
  - *Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων (κοινοποίηση στον ημερήσιο τύπο, ανάρτηση σε ιστοσελίδα, e-mail, ταχυδρομική αποστολή, επίσκεψη στο γραφείο, κ.λπ.)*
-
- *Τρόπος επιστροφής των ερωτηματολογίων (τόπος, χρόνος, φάκελος, κ.λπ.)*
  - *Οδηγίες για την απάντηση ερωτήσεων (είδη ερωτήσεων, παραδείγματα, περιορισμένος χώρος απαντήσεων, κ.λπ.)*
  - *Τρόπος επιλογής υποκειμένων (τρόπος επιλογής δείγματος, προνομιακή μεταχείριση, κ.λπ.)*

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

- ◆ Καταγραφή σε ειδικό φύλλο, των απαντήσεων των υποκειμένων στην υπό ανάλυση ερώτηση.
- ◆ Μελέτη και ανάλυση περιεχομένου ενός αριθμού ερωτηματολογίων με τυχαία επιλογή. (Πόσα; Τόσα, όσα....)
- ◆ Απόπειρα δημιουργίας βασικών κατηγοριών απαντήσεων (ανεξάρτητες).
- ◆ Έλεγχος της εγκυρότητας της κατηγοριοποίησης με μελέτη και ανάλυση ενός συμπληρωματικού αριθμού ερωτηματολογίων.
- ◆ Κωδικοποίηση των απαντήσεων στο σύνολο των ερωτηματολογίων.

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ –ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (1/4)

Ομαδική χορήγηση

- Τα άτομα παρευρίσκονται στον ίδιο χώρο
- Ο ερευνητής περιγράφει το θέμα, δίνει ενιαίες οδηγίες και διευκρινίσεις
- Συντομεύεται ο χρόνος συγκέντρωσης πληροφοριών, μειώνεται το κόστος
- Πρόβλημα στην αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος (δειγματοληψία κατά ομάδες)

Ατομική χορήγηση

- Τα άτομα το συμπληρώνουν σε συγκεκριμένο ή μη χώρο
- Δυνατότητα επιλογής συγκεκριμένων υποκειμένων – αυξάνεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος
- Ο ερευνητής δεν έχει τη δυνατότητα να δώσει ενιαίες οδηγίες και διευκρινήσεις, προσοχή στη δομή και διατύπωση
- Αυξάνεται ο χρόνος συγκέντρωσης πληροφοριών και το κόστος σε σχέση με ομαδική

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ –ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (2/4)

Ταχυδρομική αποστολή και λήψη

- Συνοδεύεται από επιστολή (αντικείμενο έρευνας, ιδιότητα υπευθύνου, διαδικασία επιλογής υποκειμένων, απόρρητο απαντήσεων, πρόσβαση στα αποτελέσματα, φάκελος και ημερομηνία επιστροφής)
- Κάλυψη υποκειμένων σε μεγάλο γεωγραφικό χώρο με χαμηλό κόστος
- Προβλήματα: ποιο άτομο θα το συμπληρώσει, περίοδος αποστολής, επιστροφή των ερωτηματολογίων (εξαρτάται από ερευνητή και σημαντικότητα θέματος)

Αποστολή και λήψη με e-mail

- Συνοδεύεται από επιστολή (αντικείμενο έρευνας, ιδιότητα υπευθύνου, διαδικασία επιλογής υποκειμένων, απόρρητο απαντήσεων, πρόσβαση στα αποτελέσματα, ημερομηνία επιστροφής e-mail)
- Κάλυψη υποκειμένων σε τεράστιους γεωγραφικούς χώρους με ιδιαίτερα χαμηλό κόστος, δυνατότητα φθηνής αμφίδρομης επικοινωνίας για διευκρινήσεις
- Προβλήματα: δυνατότητα e-mail, ποιο άτομο θα το συμπληρώσει, περίοδος αποστολής, επιστροφή των ερωτηματολογίων (εξαρτάται από ερευνητή και σημαντικότητα θέματος)

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ –ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (3/4)

Συμπλήρωση ερωτηματολογίου από συνεντευκτή (δομημένη συνέντευξη)

Προσωπική συνέντευξη

- Εκπαίδευση συνεντευκτών, εμφάνιση, στάση
- Πρώτη επαφή, συνεννόηση-ενημερωτική επιστολή, αποδεικτικά στοιχεία ταυτότητας, τελικός έλεγχος ερωτηματολογίου
- Εξασφαλίζει μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής από ταχυδρομική αποστολή και επιβεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου
- Δυνατότητα για διευκρινήσεις ή να ζητηθούν εξηγήσεις από τους ερωτώμενους
- Μπορούν να σημειωθούν και άλλα στοιχεία που παρουσιάζουν ενδιαφέρον (συνθήκες, βαθμός ανταπόκρισης, συμπεριφορά ερωτώμενου, κ.λπ)
- Μεγάλο χρηματικό κόστος και χρονική διάρκεια έρευνας

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ –ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (4/4)

Συμπλήρωση ερωτηματολογίου από συνεντευκτή (δομημένη συνέντευξη)

Τηλεφωνική συνέντευξη

- Εκπαίδευση συνεντευκτών, στάση
- Μικρός αριθμός ερωτήσεων-σύντομη συνομιλία, καταγραφή απόψεων για θέματα άμεσου ενδιαφέροντος (πολιτικές δημοσκοπήσεις, έρευνες αγοράς, κ.λπ)
- Το δείγμα επιλέγεται συνήθως με τυχαία δειγματοληψία από τηλεφωνικό κατάλογο
- Κόστος χαμηλότερο από προσωπική συνέντευξη
- Πρόβλημα η άρνηση συμμετοχής ατόμων σε σχέση με τις αρχικές προσδοκίες: διευκολύνει η αποστολή επιστολής πριν τη συνέντευξη

Τηλεδιάσκεψη

- Αναλογία με προσωπική, τηλεφωνική συνέντευξη
- Υποδομή και από τις δυο πλευρές
- Φθηνότερο κόστος από τηλεφωνική συνέντευξη

ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

- ◆ Συνομιλία δυο ή περισσότερων προσώπων για τη συλλογή πληροφοριών σχετικών με ένα ορισμένο θέμα
- ◆ Λεκτική κυρίως επικοινωνία
- ◆ Ανάπτυξη στενής και λεπτής σχέσης με τον ερωτώμενο
- ◆ Αποτελεσματικότητα
  - ικανότητα του ερευνητή να επικοινωνεί
  - γνώση των αρχών και προϋποθέσεων της διεξαγωγής
  - εμπειρία και συνεχής εξάσκηση του ερευνητή

ΕΙΔΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ (Λειτουργίες)

ΕΛΕΥΘΕΡΗ

- Ανοικτή
- Ελεύθερη συζήτηση
- Συνήθως, μόνο το πρώτο ερώτημα.
Σειρά/διατύπωση: μη προκαθορισμένα.

ΔΟΜΗΜΕΝΗ

- Κλειστή
- Ερωτήματα: κοινά για όλους
Ερωτήσεις προετοιμασμένες

ΗΜΙΔΟΜΗΜΕΝΗ

- Ενδιάμεσος τύπος
- Συγκεκριμένα ερωτήματα, σε όλους τους ερωτώμενους.
- Δυνατότητα για συμπληρωματικά ερωτήματα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ (1/3)

ΠΡΙΝ

- Ανάλυση σκοπού – στόχων έρευνας
- Καταγραφή-εκπόνηση ερωτήσεων
- Δοκιμαστική συνέντευξη

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ (2/3)

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

- Εξωτερική εμφάνιση
- Δημιουργία φιλικής-άνετης ατμόσφαιρας, δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης (ευμενής ακροατής - όχι αυστηρός κριτής)
- Τρόπος έναρξης της συνέντευξης
- Χρήση μαγνητοφώνου – σημειώσεις – αποστήθιση ερωτήσεων
- Ουδέτερη στάση συνεντευκτή (οι ερωτήσεις να μην υποβάλλουν επιθυμητή απάντηση)
- Να αφήνεται χρόνος στο υποκείμενο για να αναπτύξει τις απόψεις του
- Να ενισχύεται και να ενθαρρύνεται το υποκείμενο (βλέμμα, χαμόγελο, κ.λπ.)
- Ο ερωτώμενος πρέπει να νοιώθει ότι τον προσέχουμε
- Κράτηση σημειώσεων
- Διάρκεια της συνέντευξης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ (3/3)

ΜΕΤΑ

- Απομαγνητοφώνηση – καταγραφή απαντήσεων
- Μελέτη του περιεχομένου των απαντήσεων
- Ανάλυση περιεχομένου των απαντήσεων
- Ερμηνεία